

## A KORONAVÍRUS (COVID-19) PANDÉMIA HATÁSA A GLOBÁLIS TERRORIZMUS ÉS EXTRÉMIZMUS FENYEGETÉSÉRE

### 1. Bevezetés

Ambrus szerint amíg nem lesz vakcina a WHO által 2020. március 11-én pandémiának/világjárványnak nyilvánított<sup>1</sup> koronavírus (COVID-19) szemben, a rendkívüli helyzet még hosszabb ideig tartani fog, ami várhatóan gazdasági recessziót jelent, melynek például számos munkahely megszűnése miatt kriminogén hatása is lehet. Így nem kizárható, hogy az egész világot érintő válság miatt nőni fog a bűncselekmények száma.<sup>2</sup> Gál a koronavírus nyomán kibontakozó gazdasági világválságról a következő megállapításokat teszi: „1. a koronavírus feltételezhetően több halálos áldozatot fog követelni világszerte, mint a nemzetközi terrorizmus eddig összesen a világtörténelemben, 2. a COVID-19 által generált világgazdasági válság mérhető lesz a 2008-ashoz, de akár az 1929–33-ashoz is, de az is előfordulhat, hogy komolyabb lesz, mint a 2008-as, hatásában csak az 1929–33-as válsághoz lesz mérhető, de az is lehet, hogy annál is súlyosabb lesz, 3. mint minden gazdasági válság, ez is hatással lesz a bűnözésre, az ismertté vált bűncselekmények számát bizonyos bűncselekmény kategóriákban, legalább időlegesen nagy valószínűséggel emelni fogja.”<sup>3</sup> Gál hipotézise szerint nagy valószínűséggel 2020 második felétől a bűnözés emelkedni fog, és ez az emelkedés még ez után 1-2 éven keresztül folytatódni fog. Kérdés az emelkedés mértéke, és hogy az hogyan lassítható és mérsékelhető.<sup>4</sup> A legfrissebb számok Gált<sup>5</sup> igazolják: 2020-ban jelentősen megnőtt az emberölések száma Magyarországon.<sup>6</sup>

A koronavírus egyik hatásaként fokozódik a cyber-enabled crime (kapcsolódó kibercselekmények<sup>7</sup> vagy kibertér által elősegített bűnözés<sup>8</sup>), a terrorizmus és az információs hadviselés (például dezinformációs kampányok és álhírek terjesztése).<sup>9</sup>

<sup>1</sup> Vö. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>2</sup> Ambrus István: A koronavírus-járvány és a büntetőjog. MTA Law Working Papers 2020/5. 22. o.

<sup>3</sup> Gál István László: A koronavírus (COVID-19) és az általa okozott gazdasági világválság lehetséges hatásai a bűnözésre. Magyar Jog 2020/5. 258. o.

<sup>4</sup> Uo. 258. o.

<sup>5</sup> Lásd továbbá: Gál István László: A spanyolnátha, a koronavírus és a büntetőjog. Büntetőjogi Szemle 2020/1. 57-64. o.

<sup>6</sup> [https://qubit.hu/2020/07/22/2020-ban-jelentosen-megnott-az-emberolesek-szama-magyarorszagon?\\_ga=2.90202842.1187097502.1593935711-1665391435.1543668993&fbclid=IwAR1xyR4C2eMUqgh-zUX6gqR0wPxDiYqHDJjve3Xp5kHPDVpUEwhQ8ra\\_7SK](https://qubit.hu/2020/07/22/2020-ban-jelentosen-megnott-az-emberolesek-szama-magyarorszagon?_ga=2.90202842.1187097502.1593935711-1665391435.1543668993&fbclid=IwAR1xyR4C2eMUqgh-zUX6gqR0wPxDiYqHDJjve3Xp5kHPDVpUEwhQ8ra_7SK) (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>7</sup> Máté István Zsolt: Informatikai rendszerek elleni támadások szakértői vizsgálata – a digitális nyomok rögzítésének szerepe. Belügyi Szemle 2018/7–8. sz. 38. o.

<sup>8</sup> Varga Árpád: Az informatikai bűnözés fogalmi meghatározása, csoportosítása és helye a hazai jogfejlődésben. In Médias Res 2019/1. 151. o.

<sup>9</sup> Gradoń Kacper. Crime in the time of the plague: fake news pandemic and the challenges to law-enforcement and intelligence community. Society Register 2020/2. 134. o.

Jelen tanulmány célja rávilágítani a fő tendenciákra a koronavírus pandémia globális terrorizmusra és extrémizmusra gyakorolt hatásait illetően.

## 2. A koronavírus hatása a terrorizmusra

Az ENSZ főtitkára 2020. április 09-én felhívta a Biztonsági Tanács figyelmét, hogy a terrorizmus fenyegetése él, és a terroristák csapásra láthatnak lehetőséget, miközben a legtöbb kormány a pandémiára fókuszál. A helyzet különösen aggasztó a Száhel övezetben, ahol az emberek a vírus és a növekvő terrorizmus kettős fenyegetésével néznek szembe. A pandémia rávilágított a gyengeségekre és a felkészültség hiányára, mely betekintést nyújt abba, hogyan bontakozna ki egy bioterrorista támadás, és annak kockázatát növelheti is.<sup>10</sup> A terrorizmus elleni küzdelem uniós *koordinátora*, Gilles de Kerchove szerint jobboldali extrémisták és iszlamista harcosok az egészségügyi személyzet és létesítmények elleni támadásokat nagyon hatékonynak láthatják, mivel azok a társadalomban masszív sokkot generálnának.<sup>11</sup> Egészségügyi létesítmények, az élelmiszeripar és civil szervezetek új célpontokká váltak, nemzetközi és hazai szinten. Felbukkantak esetek élelmiszer fertőzött személyek általi beszennyezéséről, bűnüldöző szervek állományának és egészségügyi dolgozók a vírusnak szándékos kitévéséről, és vallási és oktatási intézmények elleni támadásokról. Szélsőjobboldali terroristák a zaklatókampányokhoz használták olyan szervezetek feltört e-mail belépési adatait, mint a WHO.<sup>12</sup> Tunéziában 2 embert letartóztattak, mert rendőröket terveztek köhögéssel koronavírussal megfertőzni.<sup>13</sup>

Rövid távon a zárlati (lockdown) intézkedések a terrortámadásokat visszafogják, de az azok elkövetésére felhívó propaganda ösztönözni fog néhány incidenst. Sok – kifejezetten a szélsőjobboldali extrémizmushoz kötődő – propaganda a koronavírushoz kapcsolódó összeeskövés-elméletekre fókuszál, és ezek már inspiráltak tervek és támadásokat. Az iszlamista extrémista propaganda inkább a pandémiával elfoglalt ellenséges kormányok sebezhetőségére koncentrálnak, és arra, hogy ez lehetőséget ad terrortámadásokra. Jelentős növekedés tapasztalható az online extrémista aktivitást illetően, ami a rövid és középtávon növeli a radikalizáció kockázatát. Hosszú távon erősen aggasztó, hogy a pandémia gazdasági következményei által meggyengített államok sebezhetőbbek lesznek a terrorista csoportokkal szemben.<sup>14</sup>

Terrorista csoportok, felkelők és bünszervezetek a helyzetet hatalmuk és befolyásuk növelésére használják. Nem csupán civil lakosság elleni erőszakkal, hanem „soft” módokon is, a civil lakoságnak nyújtott „humanitárius” segélyekkel, olyan helyeken, ahol a kormányok nem akarnak, vagy nem tudnak segíteni. A helyzet lehetőséget ad dezinformációval a félelem és nyugtalanság növelésére is, mely fő célja bizalmatlanság keltése a kormányokkal és hatóságokkal szemben, és a saját legitimitáció növelése. Jelen

<sup>10</sup> Vö. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2020-04-09/secretary-generals-remarks-the-security-council-the-covid-19-pandemic-delivered> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>11</sup> Vö. <https://news.sky.com/story/coronavirus-is-could-exploit-covid-19-pandemic-to-carry-out-terror-attacks-eu-warns-11987706> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>12</sup> Vö. <https://ent.siteintelgroup.com/Press-Release/site-intelligence-group-launches-public-health-and-bioterrorism-service-to-support-healthcare-efforts-amid-global-threats.html> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>13</sup> Vö. <https://english.alaraby.co.uk/english/news/2020/4/16/tunisia-foils-extremist-plot-to-infect-police-with-coronavirus> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>14</sup> Andrew Silke: COVID-19 and terrorism: assessing the short-and long-term impacts. Cranfield: Pool Re Solutions, 2020. 2. o.

helyzetben a nyugati biztonsági erők kevésbé lehetnek képesek segíteni a külföldi államokat. Az, hogy a tömegmédiá főleg a koronavírussal van elfoglalva, a terroristákat a tevékenységük fokozására készítheti, hogy ezzel visszatérjék magukra a figyelmet. A pandémia alatti „social distancing” során az embereknek sokkal több szabadideje van, és sebezhetőbbek a radikalizációval szemben. A lecsökkent mozgási szabadság, a megnövelt felügyelet és biztonsági intézkedések viszont nehezítik a tervezést, felkészülést és problematikusabbá teszik a terrorcselekmények külföldi elkövetését, de nem teszik lehetetlenné.<sup>15</sup> A COVID-19 rövidtávon kockázatokat is jelent a terroristák számára: negatívan hat a műveleti tevékenységeikre, a forrásaikra és a népszerűségükre.<sup>16</sup>

### 3. Fokozódó terror a fejlődő világban

Erős kapcsolat látszik az élelmiszerbiztonság és a terrorizmus között. Több jelentős terrorszervezet gyökerei élelmiszer-biztonsági problémákhoz vezethetőek vissza (például a Fényes Ösvény felemelkedése Peruban).<sup>17</sup> Az élelmiszer-biztonság hiánya miatt a polgárok dühösebbek lesznek a kormányaikra, mely lehetőséget ad terroristáknak új tagok toborzására, azáltal, hogy lehetővé teszik, hogy a frusztrációikat levezethessék. Sok esetben a terrorszervezetek megteszik, amit a kormányaik nem tudnak, vagy akarnak: ételt és pénzt adnak az embereknek.

Ahogy a krízis kiterjed a fejlődő világra, a nemzeteknek komoly nehézséget okoz majd az élelmiszer-ellátás és a béke fenntartása. Még a pandémia előtt a regionális konfliktusok élelmiszerválságot hoztak létre Afrika több részén. A nemzeti zárlat (lockdown) segít a koronavírussal terjedését visszafogni, de más polgári és gazdasági problémákat okoz, amik erőszakhoz vezethetnek. Nigériában például sok ember nem tud pénzt keresni a zárlat miatt. Az emberek frusztráltak a kormány pandémiára adott válaszával és azzal, hogy nem képes élelmiszert adni a rászorulóknak. Ahogy Nigéria fokozatosan enyhíti a zárlatot, a munkanélküliség valószínűleg megmarad. Mozambikban és Maliban iszlamista felkelők támadásai fokozódnak a pandémia nyomán. Lehetséges, hogy itt is szerepet játszik a koronavírus pandémia okozta élelmiszerbiztonság hiánya. Pakisztánban élelmiszerválság volt már a pandémia előtt is. A koronavírus miatti romló körülmények Pakisztánban a terrorizmus fokozódását okozhatják. A Lashkar-e-Taiba és Jaish-e-Mohammad terrorista csoportok a koronavírus által érintetteket közelítik meg, alapvető szolgáltatásokat és támogatást ajánlva nekik, cserébe megszerzik a helyiek hűségét és újabb újoncokhoz juthatnak. A két terrorista csoport törekvései nyomán nőtt terrorista kiképző táborok száma a régióban. Hasonló toborzási taktikák tapasztalhatóak a kontinens más részein is. Törökországban az ISIS toborzói pandémia eredményeként munkájukat veszített migránsokat célozzák meg Türkmenisztánból.<sup>18</sup>

<sup>15</sup> Simons, Greg – Bianca, Cristina: The Specter of Terrorism During the Coronavirus Pandemic. E-International Relations, 2020. 1. o. Forrás: <https://www.e-ir.info/2020/05/08/the-specter-of-terrorism-during-the-coronavirus-pandemic/> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>16</sup> The impact of the COVID-19 pandemic on terrorism, counter-terrorism and countering violent extremism. CTED, 2020. 2-3. o.

Forrás: <https://www.un.org/sc/ctc/wp-content/uploads/2020/06/CTED-Paper%E2%80%9393-The-impact-of-the-COVID-19-pandemic-on-counter-terrorism-and-countering-violent-extremism.pdf> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>17</sup> Bellinger, Nisha – Kattelman, Kyle T.: Domestic terrorism in the developing world: role of food security. Journal of International Relations and Development, 2020. 1. o.

<sup>18</sup> <https://theconversation.com/how-the-coronavirus-increases-terrorism-threats-in-the-developing-world-137466> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

## 4. Terrorista válaszok a pandémiára<sup>19</sup>

### 4.1. Iszlám Állam

Az ISIS a hírleveleiben január óta figyelemmel kísérte a koronavírust. „Egy új vírus terjeszt halált és retteget Kínában”, írta az al-Naba januárban. Az ISIS szerint a járvány Isten büntetése, amiért Kína sanyargatja az ujgur népeket. A terrorszervezet azt tanácsolja, hogy „helyezzék a hitetek Istenbe és keressetek benne menedéket a betegségektől” és „az egészségesek ne lépjenek a járvány földjére, és az az által sújtottak ne távozzanak onnan”. (Ehhez képest az ISIS hajt végre műveleteket Algériában, Egyiptomban, Irakban, Afganisztánban, Indiában, a Fülöp-szigeteken és Indonéziában, ahol vannak igazolt esetek.) Az ISIS szorgalmazza a kézmosást, és azt tanácsolja követőinek, hogy „ásítsd az és tüsszentéskor takard el a szádát.” Az al-Naba újabb számában az ISIS szerint a koronavírus „további nyomást és terhet” ró a kormányokra, azok együttműködési képességeit a terrorizmus elleni harc terén csökkenti és biztonsági szempontból olyan részt jelent, amit ki kell használni „a párizsi, londoni, brüsszeli és más csapásokhoz hasonló” terrorcselekmények elkövetéséhez, és a foglyok kiszabadításaihoz.<sup>20</sup> Az ISIS Irakban támadásait fokozta a pandémia idején.<sup>21</sup>

### 4.2. Al-Kaida

2020. március 31-én az al-Kaida közleményt adott ki a koronavírusról, azt isteni büntetésnek nevezve, ami „*felfedte az Egyesült Államok által dominált világgazdaság törékenységét*”. A közlemény szerint itt az idő, hogy a muszlimok magukévá tegyék az áhitatot és megbánják bűneiket, és felszólítja a nyugatiakat, hogy térjenek át az iszlámra, és kritizálta az USA-t a globális katonai műveletei miatt. A közlemény továbbá rámutat a nyugati vezetők „kőszívűségére”.<sup>22</sup> Az al-Kaida vezetősége az iszlámot egy „higiénia-orientált vallásnak” nevezte, a Koránból idézve részleteket, melyek rávilágítottak a tisztaság fontosságára, az arc eltakarására köhögés esetén, és az önkéntes karanténra a járvány idején. Az al-Kaida nőknek szóló magazinja, az Ibnat al Islam immunerősítő zöld tea recepteket közölt.<sup>23</sup>

### 4.3. Hamász

A Hamász a fókuszát az Izraellel való feszültségről a népe túlélésére helyezte. Március 22-én a katonai szárnyával, az al Quds Brigade-al lefertőtlenítette az utcákat, és betiltotta az összes nyilvános gyülekezést és a pénteki imákat. A Hamász vezető Ismail Haniyeh az „izraeli ostrom teljes befejezésére” szólított fel a Gázai övezetben, hogy

<sup>19</sup> A teljesség igénye nélkül.

<sup>20</sup> <https://www.hstoday.us/subject-matter-areas/counterterrorism/isis-cities-distracted-by-coronavirus-should-be-hit-with-attacks-like-paris-london-brussels/> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>21</sup> <https://www.wilsoncenter.org/article/what-islamists-are-doing-and-saying-covid-19-crisis> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>22</sup> <https://www.counterextremism.com/press/extremist-content-online-extremists-plot-anti-semitic-harassment-campaign-targeting> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>23</sup> <https://www.wilsoncenter.org/article/what-islamists-are-doing-and-saying-covid-19-crisis> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

kaphassanak nemzetközi támogatást. Katarhoz és Törökországhoz fordult humanitárius segítségért. Haniyeh azt nyilatkozta, hogy a Hamász hajlandó „részleges engedményekre” fogolycserék tekintetében, az Izrael által fogvatartott idősebb foglyok és betegek szabadon bocsátása érdekében. Május 5-én a Hamász szerint nem történt jelentős előrelépés a fogolycsere-tárgyalások ügyében.<sup>24</sup>

#### 4.4. Hezbollah

A Hezbollah kezdetben gyorsabban és alaposabban reagált, mint a libanoni állami intézmények. Közel 25.000 egészségügyi dolgozót és több mint 100 járművet vetett be a COVID-19 betegek kezelésére, és számukra ágyakat tartott fenn a beiruti kórházában. Az ország síta lakta déli részén fertőtlenítette az utcákat és ételt osztott. A harcosai Iránba utaztak és ételt osztottak és fertőtlenítették az utcákat Qom városában. A koronavírus Libanonba való behozatalával kapcsolatban a Hezbollah politikai ellenfelei a csoport kapcsolatait okolták iráni tisztviselőkkel. Március 11-én a Hezbollah karanténba helyezett legalább négy szenior vezetőt. A főtitkár, Hassan Nasrallah önkéntes karanténba vonult. Március 13-án televíziós beszédében Nasrallah azt nyilatkozta, a krízis „nem az állás rendezésére és civakodásra való” Libanon vallási felekezetei között.<sup>25</sup>

#### 4.5. Boko Haram

A Boko Haram szokása munkanélküli fiatal felnőtteket toborozni szegény családokból, jelenleg fokozza a fiatal férfiak toborzását.<sup>26</sup> A Boko Haram megerősítette támadásait Nyugat-Afrikában és új területhez jutott Mozambikban.<sup>27</sup>

#### 4.6. Tálibok

A Tálibok, akik a háború szaggatta Afganisztán 70%-át kontrollálják<sup>28</sup>, teljes egészségügyi védőfelszerelésben, AK-47-esekkel felszerelve workshopokat tartottak a vírus megállításáról. Tesztelnek is, és a gyanús eseteket karanténba is helyezik, továbbá szabad áthaladást ajánlottak az egészségügyi dolgozóknak és Afganisztánban a koronavírus terjedésének megállításán dolgozó NGO-knak.<sup>29</sup>

### 5. A koronavírus hatása a terrorizmus finanszírozására

A FATF a következő megállapításokat teszi: A COVID-19-hez kötődő bűncselekmények növekvő száma, mint a csalás, kiberbűnözés, állami támogatások vagy nemzetközi pénzügyi támogatás hűtlen kezelése vagy elsikkasztása, új bevételi forrásokat generál bűnözők számára. A COVID-19 megfékezésére szolgáló intézkedések hatással

<sup>24</sup> Uo.

<sup>25</sup> Uo.

<sup>26</sup> Forrás: <https://theconversation.com/how-the-coronavirus-increases-terrorism-threats-in-the-developing-world-137466> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>27</sup> Simons – Bianca: i.m. 1. o.

<sup>28</sup> Rahman Ullah: The Coronavirus, the War on Terrorism, and the Taliban in Afghanistan. *Review Of Human Rights*, 2020/1. 43. o.

<sup>29</sup> Forrás: <https://www.aljazeera.com/news/2020/04/taliban-launches-campaign-afghanistan-fight-coronavirus-200406055113086.html>. (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

vannak a bűnözői gazdaságra és változtatják a bűnözői viselkedést, úgy, hogy a profitorientált bűnözők más illegális cselekedetek felé fordulhatnak. A COVID-19 pandémia a kormányok és a magánszektor pénzmosás és terrorizmus finanszírozás<sup>30</sup> elleni (AML/CFT) kötelezettségeinek végrehajtási képességére is hatással van: a felügyeletre, szabályozásra, eljárási reformokra, a gyanús tranzakciók jelentésére és a nemzetközi kooperációra. A FATF szerint ezek a fenyegetések és sebezhetőségek növekvő pénzmosási és terrorizmus finanszírozási kockázatot jelentenek.

Fenti kockázatok a következő eredményekkel járhatnak: A bűnözők megtalálhatják a módjait az ügyfél-átvilágítási eljárások megkerülésének. Növekedhet a visszaélés az online pénzügyi szolgáltatásokkal és virtuális eszközökkel illegális összegek mozgatására és elrejtésére. Előfordulhat visszaélés a gazdasági stimulus intézkedésekkel és csődbűncselekmény, mint módok a természetes és jogi személyeknek hogy illegális jövedelmek elrejtésére és mosására. Megnövekedhet a nem szabályozott pénzügyi szektor használata, további lehetőséget adva bűnözőknek az illegális összegek mosására. Előfordulhat a hazai és nemzetközi pénzügyi támogatások és rendkívüli segélylappal való visszaélés és annak hűtlen kezelése. Bűnözők és terroristák kihasználják a COVID-19-et és az ahhoz kapcsolódó gazdasági hanyatlást, hogy új készpénz-intenzív és magas likviditású üzletágak felé mozduljanak el fejlődő országokban. AML/CFT regulációs válaszok segíthetnek a COVID-19 elleni intézkedések gyors és hatékony végrehajtásában. Ezek közé tartoznak: Hazai koordináció a COVID-19-nek AML/CFT kockázatokra és rendszerekre való hatásának felmérése érdekében. Megerősített kommunikáció a privát szektorral. Az ügyfél-átvilágítási eljárások tekintetében bátorítás a kockázatalapú megközelítés teljes használatára. Elektronikus és digitális fizetési lehetőségek támogatása.<sup>31</sup>

## 6. Szélsőjobboldali extrémista reakciók

A szélsőjobboldali csoportok aktívak online az összeesküvés-elméletek, a dezinformáció, kisebbségek, kritikus infrastruktúra és Szövetségi Válságkezelési Ügynökség elleni erőszak promótálása terén. Betiltott csoportok a rendőrség és a zsidó közösség elleni támadásokra szólítottak fel. A specifikus célpontok és támadási módszerek azonosítása tekintetében szélsőjobboldali chat csoportok még tovább is mentek, mint a szalafista dzsihádisták csoportok. Technikáik közé tartozik a testnedvekkel teli spray, a vírus terjesztése köhögéssel, vagy üzletekben, tömegközlekedésen a felületek érintése.

A szélsőjobboldali extrémisták kifejezetten aktívak a közösségi médián, élükön az „akcelerationistákkal” („accelerationists”) akik úgy vélik, az erőszakos cselekedetek felgyorsíthatják az általuk globálisan összekapcsoltnak és degeneráltnak tartott társadalom elkerülhetetlen összeomlását.<sup>32</sup> A Telegram-on, Gab-on, és chan fórumokon, továbbá a mainstreamebb platformokon, mint az Instagram, Facebook, és Twitter szélsőjobboldali

<sup>30</sup> A témában bővebben: Gál István László: Új biztonságpolitikai kihívás a XXI. században: a terrorizmus finanszírozása. Szakmai Szemle 2012/1. 5-15. o. továbbá: Gál István László: A terrorizmus finanszírozása: Die Terrorismusfinanzierung. PTE Állam- és Jogtudományi Kar Gazdasági Büntetőjogi Kutatóintézet, Pécs, 2010.

<sup>31</sup> COVID-19-related Money Laundering and Terrorist Financing – Risks and Policy Responses. FATF, Párizs, 2020. 4. o. Forrás: <https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/COVID-19-AML-CFT.pdf> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>32</sup> Wither, James K.: The COVID-19 Pandemic: A Preliminary Assessment of the Impact on Terrorism in Western States. Occasional Paper Series 2020/33. 3-4. o. Forrás: <https://www.marshallcenter.org/en/publications/occasional-papers/covid-19-pandemic-preliminary-assessment> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

csoportok és egyének összeesküvés-elméleteket terjesztenek, dezinformációval mélyítik a pánikot és az elégedetlenséget, és támadásokra hívnak fel – közvetlen erőszakra, vagy a vírus biológiai fegyverként való használatára.<sup>33</sup>

A legaggasztóbb a tényleges támadásokra való felhívás: A fertőzötteknek meg kellene „látogatni a helyi zsinagógát és megölni annyi zsidót, amennyit csak lehetséges”, írja egy online poszt. Egy másik: „Köhögj a helyi kisebbségre.” Egy másik kritikus infrastruktúra elleni támadásra buzdít: „Köhögj a helyi tömegközlekedéseden.”<sup>34</sup>

A mainstream közösségi média cégek már gyakorlottak az egyértelműen terrorizmushoz fűződő tartalmak eltávolításában, és jelenleg együtt dolgoznak a pandémiához fűződő dezinformáció elleni harcban<sup>35</sup>, de az extrémisták kihasználják a közegészségügyi dezinformáció szűrőzónáját, amit nem fednek le a közösségi média korlátozásai.<sup>36</sup>

Egy koronavírusos beteget kezelő Missouri állambeli kórház ellen tervezett támadást tervező férfi 2020. március 24-én meghalt az FBI-al való tűzharc során, amikor megpróbálták letartóztatni Belton-ban. A férfit rasszista és kormányellenes nézetek motiválták és több célpontot fontolgatott, mielőtt a kórház mellett döntött. Hónapok óta megfigyelés alatt állt, ami alapján potenciálisan erőszakos extrémistaként” azonosították.<sup>37</sup>

2020. április 1-jén egy oldal felhasználói egy philadelphiai zsidó iskola tanulóinak Zoom órát antiszemita zaklatását tervezték, Zoom linkeket és az online órák órarendjét kipsztolva és másokat az ebben való részvételre bátorítottak. Ahogy több a virtuális meeting, a szélsőjobboldali extrémisták adaptálódtak a megfélemlítő és zaklató kampányaikkal azok környezetéhez. 2020. március 30-án egy akceleracionista/accelerationist Telegram csatorna linkeket osztott meg, melyek instrukciókat tartalmaztak arról, hogyan kell pisztolyt készíteni 3D nyomtatással létrehozott alkatrészekkel.<sup>38</sup>

A „Self-Isolation” gyorsítja az extrémizmus terjedését. Otthonrekedt milliók fordulnak közösségi média felé. Egy megoldás lehetne egy új „misinformation flag” a YouTube-on és Facebookon, amivel megjelölhetők lennének a helytelen vagy káros tartalmak, továbbá ellen-narratívák is használhatóak extrémista tartalmak ellen. Csak a közösségi média cégek általi meggondolt, koordinált és proaktív válasszal lehet a dezinformációval szemben fellépni.<sup>39</sup>

## 8. Következtetések

Fontosnak tartom a koronavírus bűnözésre gyakorolt hatásának vizsgálatát, abból fontos tanulságok vonhatóak le a jövőre nézve. Úgy vélem, a terrorista fenyegetés

<sup>33</sup> Rita Katz: The Far-Right's Online Discourse on COVID-19 Pandemic. Forrás: [https://ent.siteintelgroup.com/index.php?option=com\\_acymailing&ctrl=archive&task=view&mailid=20576&key=4lfGcEyn&subid=1472-t9ir9gm3ghmVr7&tmpl=component](https://ent.siteintelgroup.com/index.php?option=com_acymailing&ctrl=archive&task=view&mailid=20576&key=4lfGcEyn&subid=1472-t9ir9gm3ghmVr7&tmpl=component) (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>34</sup> Weimann, Gabriel – Masri, Natalie: The Virus of Hate: Far Right in Cyberspace. International Institute for Counter Terrorism, 2020, 12. o. Vö. <https://www.ict.org.il/images/Dark%20Hate.pdf>. (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>35</sup> EAS Special Report, COVID-19 Disinformation. 2020. Idézi: Wither: i.m. 3-4. o.

<sup>36</sup> Malik, Nikita: Self-Isolation Might Stop Coronavirus, but It Will Speed the Spread of Extremism. Idézi: Wither: i.m. 3-4. o.

<sup>37</sup> Forrás: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52045958> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>38</sup> Forrás: <https://www.counterextremism.com/press/extremist-content-online-extremists-plot-anti-semitic-harassment-campaign-targeting> (Letöltés ideje: 2020.07.30.)

<sup>39</sup> Malik: i.m.

szempontjából nagy kockázatot jelent a COVID-19-pandémia. A terroristák kihasználhatják a világszinten megváltozott helyzetet, az állami szervek leterheltségét és az esetleges ebből adódó biztonsági réseket terrorcselekmények elkövetésére, ezért a járvány idején (is) rendkívül komolyan kell vennünk a terroristák jelentette fenyegetést, és nyomon kell követni a kommunikációjukat minden létező általuk használt platformon a jövőbeli terrorcselekmények megakadályozása érdekében.<sup>40</sup> Rendkívül fontos lenne a terrorizmust erősítő körülmények enyhítése, az online terrorista és extrémista tartalmak, és a radikalizáció megfékezése is, melynek a kockázata jelen helyzetben rendkívül magas.

---

<sup>40</sup> Serbakov Márton Tibor: Kriminalitás a dark weben: illegális piacok, pedofil oldalak, terroristák és az ellenük való küzdelem. Büntetőjogi Szemle 2020/1. 104. o.